

๒.๓.๒ วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ต

ประเภทของวรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ต

ย ย ย ย ย หากจำแนกวรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตออกเป็นประเภทใหญ่ ย ย ย สามารถจัดแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตประเภทมุขปาฐะและวรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตประเภทลายลักษณ์

วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตประเภทมุขปาฐะ

ย ย ย ย ย วรรณกรรมพื้นบ้านที่ต้องอาศัยภาษาพูดเพื่อการสื่อความหมาย ควรมีความยาวอย่างน้อยหนึ่งวลี ซึ่งได้แก่ย คำดำ ที่ละประธานของประโยคไว้ จึงเหลือเพียงวลี วรรณกรรมพื้นบ้านที่มีเรื่องราวขนาดสั้นได้แก่ย ย คำดำย ย คำสาปย ย คำแข่ง คำสวดย ย คำสาบานย ย คำอวยพรย ย คำอธิษฐานย ย คำอุทิศสำนวน คำพังเพย สุภาษิต คำสอนทางศาสนา ปรีศนาคำทายลายแทงย เวทมนต์ย คาถาย อาคมไสยศาสตร์ย และวรรณกรรมพื้นบ้านที่มีเรื่องราวขนาดยาวย ได้แก่ย การทำขวัญย การทำภูมีย บทเพลงในพิธีกรรมต่าง ๆ ย บทเพลงย ชื่อบ้านนามเมือง นิทาน บทลิเกป่า บทโนรา บทหนังตะลุง หรือคำบอกเล่าในการใช้ยา เป็นต้นย ย ย วรรณกรรมเหล่านี้เป็นวรรณกรรมที่ไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรย จึงได้เรียกว่า วรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ คำแข่งคำสวดสาบาน

ย ย ย ย ย ความหมายของคำแข่งคำสวดสาบานแบ่งออกเป็นคำแข่งคำและคำสวดสาบาน คำแข่งคำแยกเป็น คำแข่ง และ คำดำย ซึ่งทั้งคำแข่งและคำดำมีความหมายในลักษณะเดียวกัน คือ คำพูดที่ทำให้คนอื่นได้รับความเสียหายหรือให้คนอื่นมีคุณค่าต่ำลงย ย ย คำดำ จะใช้ในขณะที่ถูกคำกับผู้อื่นอยู่ใกล้กันพอที่จะโต้ตอบคำดำด้วยกันได้ ส่วนคำแข่ง จะใช้เมื่อผู้แข่งอยู่ห่างตัวผู้ถูกแข่งและมีกระบวนการความยาวกว่าคำดำย ย ย คำแข่งมักจะนำคำดำมาเพิ่มเติมความให้เป็นรูปเชิงคำสั่ง

ย สาเหตุที่ยี หมายถึง สัตว์นรก และเปรต เข้ามามีบทบาทในการประกอบคำดำคำแข่งเพราะได้รับอิทธิพลมาจากวรรณกรรมทางศาสนาเป็นเรื่องเตภูมิกถา(ไตรภูมิพระร่วง)และ เรื่องพระมาลัยคำหลวง ในเตภูมิกถาได้กล่าวถึง คนที่ทำความชั่ว พฤติกรรมชั่วร้ายของคน จะถูกบันทึกไว้บนแผ่นหนังหมาย ย ย คนที่ประกอบกรรมดี จะได้รับการบันทึกความดีไว้บนแผ่นทองคำซึ่งอยู่ต่ำกว่ามนุษย์ภูมิ ความปรารถนาของมนุษย์ต้องการจะเกิดในแดนสุคติภูมิ การประพฤติในสิ่งชั่วช้าเลวทรามหรือประพฤติผิดศีลห้า ถือได้ว่าเป็นกรรมชั่วย ย ย บุคคลใดทำกรรมชั่วก็จะต้องตกไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานย ย เปรตย หรือสัตว์นรกย คำศัพท์ชั่วร้ายที่ใช้ประกอบในอบายภูมีย จึงกลายมาเป็นคำแข่งดำย ย และในทางกลับกัน จะไม่มีศัพท์อันเป็นมงคลที่ใช้กับสุคติภูมิของกามภูมิ รูปภูมิหรืออรุณภูมิไปเป็นคำดำคำแข่งย ซึ่งคำเหล่านี้จะกลายเป็นคำอำนวยพร ย ย ย ย ย การเปรียบเทียบเพื่อประณามคนให้มีคุณค่าต่ำลงเป็นลักษณะเด่นของคำแข่งดำย ย คำที่มีคุณค่าต่ำที่นำไปเป็นคำแข่งคำ ซึ่งได้แก่ หมา เปรต สัตว์นรกแล้ว คำที่เกี่ยวกับอวัยวะเพศทุกคำก็ถือเป็นคำแข่งคำได้ทั้งสิ้นคำสวดสาบาน

ย ย ย ย ย การประณามตนเองประสพความอัปมงคลย โดยมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นข้ออ้างยืนยัน ให้คนอื่นมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนกล่าวย คือความหมายของคำสวดสาบานย ย ย คำสวดใช้ในกรณีที่ไม่ประสงค์ให้เกิดเรื่องจริงจึงมักนัยและเป็นคำกล่าวที่ไม่สุภาพย ส่วนคำสาบานย กล่าวในกรณีที่มีพิธีอย่างใดอย่างหนึ่งมีความสุภาพมากกว่าคำสวดและมักมีความยาวของข้อความเรื่องเป็นราวมากกว่าคำสวดย ในบางกรณี คำสวดจะไม่มีข้อความอ้างอิง ตัวอย่างคำสวดได้แก่ ฟ้ำผ่าเห่ ไม่จริงก็อย่าให้ทำมาคำขึ้น ให้ถูกงักย ให้เรือคว่ำย ย ย ย ย ย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวภูเก็ตอ้างในคำสาบาน คือ พ่อท่านวัดฉลอง ตำบลฉลอง อำเภอเมืองย จังหวัดภูเก็ต,ย พ่อท่านหนังเสือ วัดมงคลวราราม บ้านในยาง ตำบลสาครย อำเภอถลางย จังหวัดภูเก็ตย พ่อท่านแต่วัดพระนางสร้าง ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลางย จังหวัดภูเก็ตย ท้าวเทพกระษัตรี วีรสตรีเมืองถลาง เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ เป็นต้นย ย ย คำสาบานจะเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มั่นใจว่าคำสัญญานั้นจะมั่นคงยืนยาวเพียงใด จึงให้อีกฝ่ายแสดงคำมั่นสัญญาด้วยการอ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น หญิงสาวไม่แน่ใจว่าชายหนุ่มที่มาติดต่อเกี่ยวพันกับนางย ย มีความรักต่อนางจริงหรือไม่ย ย ย ย หญิงสาวก็ให้ชายหนุ่มสาบานตนต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าว อาจมีดอกไม้ธูปเทียนตามความแก่กล้าที่จะสาบานย ย แล้วกล่าวอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษผู้ละเมิดคำสาบาน

ตัวอย่างคำสาบาน
ย พี่ขอสาบานต่อหน้าพ่อท่านหนังเสือ ว่าพี่รักน้องจริง จะไม่ทิ้งไปหาหญิงอื่นจะรักน้องคนเดียว ถ้าไม่จริง ขอให้พ่อท่านหนังเสือบันดาลให้เกิดความเจ็บช้ำชอยามีความสุขตลอดชีวิต

ย ย ย วิทยากร : ย นายไว ตะเคียนทอง อายุ ๖๐ ปี ย ย บ้านหินรูย ถลาง ภูเก็ต
ย ย ย ผู้บันทึกย : ย นายสมหมายย ปิ่นพุทธศิลป์ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

ย ถ้าฉันไม่จริงกับตน(คุณ เธอ) ไม่ต้องถึงพ่อท่านสมเด็จพระเจ้า(พ่อท่านวัดฉลอง)ย ย สิ่งอื่นต้องทำให้ฉันถูกคมมีดคมหอก คมดาบ ไม่พ้นไปได้
ย ย ย วิทยากร : ย นางทับ หิรัญดี อายุ ๗๒ ปี บ้านหินรูยย ถลางย ภูเก็ต
ย ย ย ผู้บันทึกย : ย นายสมหมายย ปิ่นพุทธศิลป์ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

ย ย ย ฉันทรักตน(เธอ คุณ) หากฉันทรยศย ขอให้งูขบ(กัด)ตาย ฉันไม่พูดให้ใครฟัง ไม่เปิดเผยกับคนหนึ่งคนใด จะเป็นอาถรรพ์กับตัวเอง จิบหาย
ไม่รู้อันเป็นไปทั้งสิ้นทั้งหลายย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมด พ่อเจ้าเมืองแม่เมืองหลักเมือง หักคอเสียให้ตาย อะ(กระอัก)เลือดย แผ่นดินที่รับ ตกแผ่นดินตาย ลมทับตาย
ย ย ย วิทยาการ : ย นายเลียบ ชนะศึก อายุ ๕๔ ปี บ้านหริ่งย กลาง ภูเก็ต
ย ย ย ผู้บันทึก : ย นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

ย ย ย ย คำสาบานของบางกรณี ย ย ผู้สาบานยอมเสียสิ่งที่ตนเคารพนับถือย หรือให้เคราะห์กรรมสิ่งชั่วร้ายไปตกอยู่กับสิ่งที่ตนเคารพนับถือย เช่นย
ตกอยู่กับพิเภก(น้องชายของทศกัณฐ์จากเรื่องรามเกียรติ์)ย หรือพุทธาจารย์ บางครั้ง ก็ให้สิ่งที่ตนควรได้รับย เช่นย ศีล ๒๒๗ ข้อย
การได้แรงงานของลูกมาช่วยเหลือให้ตกไปเป็นของฝ่ายที่ผู้สาบานประสงค์ให้เชื่อคำสาบานนั้นย เช่นย ไม่เป็นไปตามที่พูดก็ให้จิบหาย พร้อมทั้งพุทธาจารย์
ทั้งพวกพิเภก
ย ย ย วิทยาการ : ย นางทับ หิริญวดี อายุ ๗๒ ปี บ้านหินรูย กลาง ภูเก็ต
ย ย ย ผู้บันทึก : ย นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

ย ย ไม่เหมือนคำที่ว่าไว้ ก็ให้ฟ้าผ่าตาย ออกนอกนา ฟ้าผ่าตาย อย่านได้กินแรงลูก ศีลสองร้อยยี่สิบเจ็ดให้ได้กับตน
ย ย ย วิทยาการ : ย นายเลียบ ชนะศึก อายุ ๕๔ ปี บ้านหริ่งย กลาง ภูเก็ต
ย ย ย ผู้บันทึก : ย นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

ย คำสาบานที่มีกำหนดเวลาให้ตนเองได้รับเคราะห์กรรมย มักกำหนดให้อยู่ภายในย ๓ วัน หรือ ๗ วันย บางครั้ง ก็ให้เป็นไปตามปรากฏการณ์ธรรมชาติย คือย
ตายตอนตะวันตก ตายตอนหน้าแสงตะวัน ผ่นตกแล้วให้ฟ้าผ่าตาย เช่น สาธุ พระพุทธรัง ข้าขอให้ยังทุกประการ จะสร้างสมภารย บำเพ็ญพระศาสนา ของเองหาไม่
(ของเองไม่มี)ของพระพุทธเจ้าท่านให้มา ย บำเพ็ญพระศาสนาของข้าพระพุทธเจ้า(ของตน-ของข้าพเจ้าเอง) วิทยาการ : ย นางกลีน ไกรศาสตร์ อายุ ๘๖ ปี
ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย บานภูฏ ตำบลรัชฎา อ.เมือง ภูเก็ต
ผู้บันทึก : นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์
ย ย ย ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓ย ย ย ย คำอุทิศ

ย คำอุทิศมักเป็นการตั้งใจแต่ส่วนบุญกุศลธรรมที่ผู้อุทิศกระทำให้เจาะจงแก่ผู้ตายเพื่อผู้ตายจักได้พ้นความทุกข์ หรือหากมีความสุขก็ขอให้สุขยิ่งขึ้น
ย ตัวอย่าง
ย ขอแต่ส่วนบุญส่วนกุศลนี้ให้แก่ปู่ย่า ตายาย เจ้ากรรมนายเวร ที่ล่วงลับไปแล้วอย่าได้จองเวรจองกรรมกันเลย
ย ย ย ย ย วิทยาการ : นายจ่ายย ณ ตะกั่วทุ่งย อายุ ๗๖ ปี ตำบลวิชิตย อำเภอเมืองย ภูเก็ต
ย ย ย ย ย ผู้บันทึก : นางรัตนาย บุญยังย เมื่อ กรกฎาคม ๒๕๒๔คำอธิษฐาน

ย ย ย ย ย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้ความหมายคำ อธิษฐานว่า ความตั้งใจมุ่งผลอย่างใดอย่างหนึ่งย หรือย ความตั้งใจปรารถนาย
เมื่อเป็นลักษณะนี้ย คำอุทิศ ก็เป็นลักษณะหนึ่งของคำอธิษฐานก็ได้ เพราะได้ตั้งใจตั้งใจปรารถนาให้บุญกุศลแผ่ไปถึงผู้ตาย
แต่เมื่อพิจารณาความจากคำอธิษฐานแล้วย ส่วนมาก
เป็นความตั้งใจที่จะให้ตนเองเป็นสุขหรือตนเองพ้นจากความทุกข์ในภายหน้าของชาตินี้และชาติหน้าผู้รับจากคำอุทิศ คือผู้ตาย
ส่วนผู้รับในคำอธิษฐานคือตนเองหรือผู้ให้คำอธิษฐานย คำอธิษฐาน ในที่นี้ย หมายถึง ความตั้งใจที่จะให้ตนเองเป็นสุข มีตัวอย่าง คือ

ย สิบหกชั้นฟ้าย สิบห้าชั้นดินย พระอินทร์พระพรหมย พระยมพระกัณฑ์ศักดิ์สิทธิ์ศักดิ์ทนาย ทิวทองล่องหนย ย อยู่บนอากาศ พญานาคอิราชย ย
ทั้งแม่น้ำธรณีย ย ย เจ้ากรุงพาลี พระภูมิเจ้าชาวย ย ย คู่ม้ายคู่มววย คู่มหน้าคู่มหลังย ย ย เวลาข้าพเจ้าว่าจะไปถิ่นใด สาธุ
ย ย ย ย วิทยาการ : นางบุญชู พัททองผล อายุ ๘๔ ปี ๒๒๒ ถนนภูเก็ต ตลาดใหญ่ ภูเก็ต
ย ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๓

คำอวยพร
ตัวอย่าง
ย ไปให้ได้ดี มีภูมิรู้ ให้เรียนหนังสือ ย ย เป็นเจ้าคนนายคน เป็นครูย เป็นข้าหลวงไปข้างโน้น ร่ำเรียนสม่าเสมอ จนได้ดิบได้ดีย อยากรู้ครุ้อากรู้อากรู้อจน ไม่จนก็ไ้กิน
ย ย ย ย วิทยาการ : นางทับ หิริญวดี อายุ ๗๒ ปี บ้านหินรูย เทพระษัตรี กลาง ภูเก็ต
ย ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

ย ไปให้สุขกายสุขใจ ไปคล่องมาคล่อง พระคุ้มครอง คู่ม้าย คู่มชว ย คู่มหน้า คู่มหลัง พระพิทักษ์รักษาให้ไปสวัสดี
ย ย ย ย วิทยาการ : นางบุญชู พัททองผล อายุ ๘๔ ปี ๒๒๒ ถนนภูเก็ต บางเหนียว เมือง ภูเก็ต
ย ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๓

ย ไปให้ได้ดี มีภูมิรู้ ให้เรียนหนังสือ เป็นเจ้าคนนายคน เป็นครู เป็นข้าหลวงไปข้างโน้น ร่ำเรียนสม่าเสมอ จนได้ดิบได้ดีย อยากรู้ครุ้อากรู้อากรู้อจน ไม่จนก็ไ้กิน

ย ย ย ย วิทยากร : นางทับ หิริญวดี อายุ ๗๒ ปี บ้านหินรุ่ม เทพกระษัตริ์ กลาง ภูเก็ต
ย ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมาย ย ปินพุทธศิลป์ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

ย ย ไปให้ตี สุขกายสุขใจ พระคุ้มครอง ย ป้องกันภัย อย่ามีความเจ็บความไข้อย ย มีความสุขทุกคืนทุกวัน ให้รำรวยขึ้นให้ได้ประเสริฐเลิศยิ่ง
ย ย ย ย วิทยากร : นางทับ หิริญวดี อายุ ๗๒ ปี บ้านหินรุ่ม เทพกระษัตริ์ กลาง ภูเก็ต
ย ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมาย ย ปินพุทธศิลป์ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓ คำอุทาน

ย ย ย ย ย ชาวภูเก็ตมีคำอุทานที่แตกต่างจากคำอุทานของคนภาคอื่น ๆ อยู่บ้าง ย คำอุทานที่เปล่งออกมาเพราะตกใจหรือดีใจ เช่นย ย ย อะไ้ยัย ย ย
อืดโดยย ย ย ไซ้ในกรณีเดียวกับย ย ย โยยและโยยย อะละย ย อันล้ามะย ไซ้ในกรณีเดียวกับย โยย พระเจ้า หรือ พุทโธย ย ย ย นอกจากนี้ก็มีย อ้ายยาย
ฮาล่อยย ย ย อ้าวย ย เออย ย แดะย ย เป็นต้นย ย ส่วนคำอุทานอื่น ๆ ย ย มีเสียงคล้ายกับคำอุทานของชาวภาคกลาง
ย ย ย ย คำอุทานเสริมบทของชาวภูเก็ตที่มีเสียงสร้อยต่อท้ายคำหรือประโยคอันแตกต่างไปจากถิ่นอื่น เช่น ทำอะไร ฮ้าวย ยันไม่รู้ เคย มั่งรู้ มั่งก็ตอบไป แล้วย
จะไปด้วยกันใหม่ ฮ้าวย ย ย ย มันจะพลัดลง เฮ่ พ็อยู่ที่กะทุ ไฮปริศนา

ย ย ย ย ย ถ้อยคำที่ผูกเป็นเงื่อนไขไว้ให้กล่าวแก่ทายกันย เช่นย เขาไม่ได้พากลับบ้าน เขาได้ทิ้งเสีย คำเฉลยคือย หนามย หรือ เรือสองลำแล่นอยู่รอบเกาะ คำเฉลย
คือ โบหู ถ้อยคำลักษณะอย่างนี้ชาวภูเก็ตเรียกว่าย คำทาย หากผูกไว้เป็นเงื่อนไขเพื่อบอกที่ฝั่งหรือเก็บรักษาทรัพย์สินสมบัติ จะเรียกว่าย ลายแทงย ย เช่นย ย
ระหว่างต้นทึงย ย ระหว่างต้นทังเป็นที่ฝั่งสมบัติย ย และอีกประการหนึ่ง จะเป็นถ้อยคำที่ผูกไว้เป็นเงื่อนไขเพื่อให้แก้เป็นตัวเลขไว้ซื้อหอยเบอร์ย ย เช่น
จับปลาโลกระบ่อย ย แก่เป็นเลข ๗๘๘๘ หรือ มีแก้วหนึ่งใบย พญานาคตัวใหญ่เดินตามหลังหุ้มย แก่เป็นตัวเลข ๐๙๒๒ ถ้อยคำลักษณะนี้ชาวภูเก็ตเรียกว่า
ซ่ายย ย ย ย วรรณกรรมพื้นบ้านประเภทมุขปาฐะของภูเก็ตที่เป็นปริศนาย จึงมี คำทายย ลายแทงย และซ่ายคำทาย

ย ย ย ย ย คำตกลงที่จะก่อให้เกิดการทายเป็นส่วนใหญ่มักจะขึ้นต้นว่าย ก่าร้ยย ย กะร้ยย ย อ่าร้ยย ย อะร้ยยหรืออ่าร้ยยย ย ซึ่งหมายถึง อะไรย บางครั้งก็มี หา
ตามเป็นย ย ย ก่าร้ยยหาย ย กะร้ยยหาย ย อ่าร้ยยหาย ย อะร้ยยหาย หรืออ่าร้ยยหายอย่างใดอย่างหนึ่งย เช่นย ย ย ก่าร้ยยเขียว ยาว แดง พากันเข้าถ้ำ แล้วไหลออกมา
(คนกินหมากแล้วบ้วนน้ำหมาก)ย ย ย ย ย ก่าร้ยยหา ค่างก็ไม่ใช่ค่าง ชีไม่ล้าง หางออกบนหัว (แจ็กไว้มมเบีย)ย ย ย ย ก่าร้ยยหาย ไอ้แบนข่มไอ้กลมโกงโค้ง น้ำออก
(คนกรีดข่างพาราย) ย ก่าร้ยยหาหินสต่างค ออกสต่างค (กระเป๋าย) ย ก่าร้ยยหา เดินหน้า เอาหลังไป (กรรเชียงเรือ)
ย ย ย ย ย คำทายบางข้อจะมีคำ ก่าร้ยย ย อ่าร้ยย ย กะร้ยย ย อะร้ยย ย หรืออ่าร้ยยย ย อยู่หลังถ้อยคำที่ผูกไว้เป็นเงื่อนไขก็มีจำนวนไม่น้อยย ย บางคนทายจะมีคำ อ่า
ตามเป็น ก่าร้ยยอ้าย ย กะร้ยยอ้าย ย อ่าร้ยยอ้าย หรืออ่าร้ยยอ้าย ก็มีย ย เช่นย ย ย ๖. หน้าเดียวอยู่ในนาย ใครไปใครมากว่าหน้าเดียว (เหนียวดำย คำทายย
หน้าเดียวหรือกระท่อมเดียวย ผวนคำหน้าเดียวไปเป็นเหนียวดำ)ย ย ย ย ตัวยาวเป็นวา ทาสีเหลือง คนทั้งเมืองชอบกิน (หมี)ย ปักขาไม่ใช่ปักซี่ เกิดลูกทุกที่
เอาอค์คี่เข้าช่วย ก่าร้ยย (ป็น)ย ย ของเขาให้ย เอาก็ได้ย ไม่เอาก็ได้ ก่าร้ยย (เส้นด้าย)ย นกตัวขาว ๆย ย ปีกไม่ได้เรื่องหรือปีกใช้ไม่ได้ย หรือปีกไม่กระพือ ก่าร้ยย
(เครื่องบิน)

ย ย ย ย ย คำที่เป็นคำถามว่า ก่าร้ยย จะปรากฏอยู่ต้นหรือท้ายถ้อยคำก็ไม่มีปัญหา จะไม่ปรากฏเลยก็ได้เมื่อผู้เล่นทายได้ตกลงที่จะเล่นทายกันแล้วย ย ข้อทายต่อ ๆ ไป
ที่เล่นทายกันนั้นย ย ไม่จำเป็นต้องมีคำถามย ย ย แต่บางข้อจะต้องมีประธานเป็นตัวนำแล้วตามด้วยคำที่เป็นคำถามย ย คือย ลูกอะไรย ปลาอะไรย ปลาเก่าร้ยย -
ปลาอะไรย - โปสถ์ไหนย ย ย ย ตั้งตัวอย่างคำทายต่อไปนี้

ย ย ย ย ย โปสถ์ไหน ไม่มีพระ (โบโตนด - โบตาล คำทายเป็นคำผวน)

ย ย ย ย ย ไบกาอะไร กินได้(ไบกาหีย - ไบมะม่วงหิมพานต์)

ย ย ย ย ย ปลาอะไร ไม่มีเนื้อ ไม่มีตัว มีแต่น้ำ(น้ำปลา)

ย ย ย ย ย นาคะไรที่คนชอบใช้ (นาฬิกา)

ย ย ย ย ย ลูกอะไร ชอบเล่นกันแม่ (ลูกไชกฏญแจ)

ย ย ย ย ย ลูกอะไรสปีดชอบเล่นกันแม่ (ลูกไชกฏญแจ)

ย ย ย ย ย แกงอะไรที่มาจากยายวอด (แกงยอดหวาย)

ย ย ย ย ย ปลาอะไร ไม่อยู่ในน้ำ (ปลาเค็ม)

ย ย ย ย ย ปลาอะไรเล็กที่สุด (ปลาป่น)

ย ย ย ย ย บ้านเมืองเราอะไรครอบครอง (สะพาน)

ย ย ย ย ย สีอะไร พระรามชอบ (สีดำ)

ย ย ย คำทายที่คำตอบเป็นคำผวนจากความหรือคำเปรียบเทียบกับตัว เช่นย ย ก่าร้ยย เนาะขก เกาะทางทน พอเห็น คามน ไปบิน (นกเขาย เกาะหนทางย คนมา บินไป)ย
ก่าร้ยยลูกกินใบ (ลูกโกบีน)ย ย ย บ้าวแซง แหนงเดียวก่าร้ยย (แป้งข้าวย เหนียวแดง)ย อ่าร้ยยหา สองหน้า สามหน้า เข้าหน้าเดียว (ข้าวเหนียวดำ)ย ย
คำทายบางข้อเพียงผวนคำให้มีเสียงใกล้เคียงก็มีทายกัน เช่น ถ้อยคำเปรียบเทียบกับย เนรตัว เมื่อผวนคำจะได้ย นัวเตนย ก็ยังผลักให้คำนี้เป็นย นัวเตนย ก็มี คือ
เนรตัวไปเที่ยวทั่วบ้านทั่วเมืองไปแล้วกลับมา เพื่อนก็ยังเรียกว่า เนรตัว ก่าร้ยย (นัวเตน)

ย ย ย ย ย คำตอบของคำทายที่เล่นคำทางภาษาย ย คือคำตอบต้องพิจารณาคำเทียบหรือคำนำในแง่ของภาษานั้นมีตัวอย่างดังนี้ คือ

ย ย ย ย ย บังอะไรไม่รู้หลวม (บังคับ)

ย ย ย ย ย ลูกอะไรที่ไม่ติด (ผูกขาด)

ย ย ย ย ย ลวงอะไรที่ไม่พอดี (ลวงเกิน)

ย ย ย ย ย ตัดหน้าตัดหลังเหลือวาเดียว (ควายย หวาย)

ย ย ย ย ต้นอะไรมีสองกอ (กก)

ย ย ย ย ย ย ย ย คำทายบางข้อจะมีความต่อเนื่องกันคล้ายขลุ่ย เช่นย ใครทายออกได้เมี่ยงาม ใครทายจะได้แหวนย หรืออาจจะลงโทษ เช่น ทายผิดจะเอาเป็นลูก เป็นต้น ดังตัวอย่างคำทายต่อไปนี้

ย ย ย ย ย ย ก่าร้ายหาย คันเบ็ดเจ็ดทง ขามคุ้งพญาแมน ใครทายจะได้แหวน (จิ้งกินน้ำ)

ย ย ย ย ย ต้นก่าร้ายใบสามเหลี่ยมใบเทียมดอก ใครทายออกได้เมี่ยงาม (กก)

ย ย ย ย ย ก่าร้ายย ต้นสามเหลี่ยมใบเทียมดอกย ใครทายออกได้เมี่ยงาม (กก)

ย ย ย ย ย ย สีมุมจตุรัสย ยังมีสัตว์สี่ตัวย ใครทายผิดเอาเป็นลูกย ใครทายถูกเอาเป็นผัว (จิวพระในพระพุทธศาสนาที่มีอรินัยสังข์ ๔)

ย คำทายส่วนใหญ่จะมีคำตอบเพียงคำตอบเดียวย ย ย ย ย ย แต่ก็มีคำทายจำนวนหนึ่งที่ตอบได้มากกว่าหนึ่งเช่นย ผนตกเจ็ดห้า หลังคาไม่เปียก (ใบบอน - ใบบัว)

คำทายบางข้อเป็นคำถามหลายวรรค แต่ละวรรคมีคำตอบเฉพาะวรรคนั้นๆย ย ย ย บางคราวผู้ทายจำคำทายไม่ครบทุกวรรค จึงได้แยกออกเป็นคำทายอิสระ เช่นย ต้นเทาครกใบหกววย ต้นเทาขาใบวาเดียวย ต้นเทาแขนใบแล่นเดียวย (มะพร้าว - หมา - อ้อย)ย สับป่า ทับป่า วาดา ยักขา พาเว (ถางป่า-ทำช่องทางเดินย -ย ตั้งแนวไว้ดักสัตว์หากันวาละหนึ่งแววย - แรวดัดขาสัตว์ย - สัตว์แกว่งไปแกว่งมาตามกำลังของแรวที่ตวัดขึ้น) ข้างนอกประตูไม้ ข้างในประตูเหล็ก ผ้าอ้อมผืนเล็ก

ตากไม้แห้งย (ริมฝีปาก - ฟัน - ลิ้น)ย ตัวอยู่ในป่า ตาอยู่บนต้นไม้ ขี้ของมันกินได้ หางอยู่เมืองจีนย (หนูย - เห็นหนูย - ขนมีขี้หนู - หางเปียของแจ็ก) เป็นต้น

ย ย คำทายจำนวนหลายข้อที่มีคำตอบเดียวกันย ย ย แต่มีข้อความได้หลายรูปแบบย ย คำทายที่มีคำตอบว่า ทางถนนหนทางย มีคำทายที่แตกต่างกัน เช่น

ย ย ย ย ย คดเคี้ยวคดคาคด คดไม่ขาด คดเข้าบ้านคน (ทาง)

ย ย ย ย ย ย ยิ่งตัดยิ่งยาว (ทาง)

ย ย ย ย ย ย นุ่งแล้วใหม่ ไซแล้วเก่า (ทาง)

ย ย ย ย ย ย ย คำตอบที่ว่าย นูย ก็มีหลายคำทายย คือ

ย ย ย ย ย ย ย ัญชีต่างตะใจ แปรเท่า แปรนักไข สองเนตรโท เคียรเว้น กินปฐวี แล้วแล่นเข้าคูหา (ปู)

ย ย ย ย ย ย จักษุชู ธีระมะวัน คงคาเป็นที่เลน ธรณีเป็นที่นอน (ปู)

ย ย ย ย ย แปรตื่นเดินมา หลังคามุงกระเบื้อง (ปู)

ย ย ย ย ย ย สิบตื่นเดินมา หลังคามุงสังกะสี

ย ย ย ย ย แปรตื่นเดินมาเหมือนคนมาแล้ว (ปู)

ย ย ย ย ย ย ย คำตอบของปริศนาจะเป็นหลักในการจัดกลุ่มคำทายย ย ย ในเอกสารนี้จะจัดเป็นกลุ่ม ๖ กลุ่ม คือ

ย ย ย ย ย ย ย ย กลุ่ม ๑ คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับบุคคล

ย ย ย ย ย ย ย ย กลุ่ม ๒ คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับพืช

ย ย ย ย ย ย ย ย กลุ่ม ๓ คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับสัตว์

ย ย ย ย ย ย ย ย กลุ่ม ๔ คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับสิ่งของ

ย ย ย ย ย ย ย ย กลุ่ม ๕ คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ย ย ย ย ย ย ย ย กลุ่ม ๖ คำทายที่มีคำตอบเบ็ดเตล็ด

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ตัวอย่างปริศนาคำทายแต่ละกลุ่มมีดังนี้

คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับบุคคล

ย ย ย ย ย ย มาจากเมืองเทศมาร่องเวด ๆ ให้เราฟัง (พระเทศน์)

ย ย ย ย ย ย ไม่ถึงฤดูไม่เข้า ไม่ถึงคราวไม่ออก (พระเข้าพรรษาพระออกพรรษา)

ย ย ย ย ย ย เปิดจุมโล่ลับย ย ย ปิดนूपเดินป๋วย (พระบิณฑบาต)

ย ย ย ย ย ย เข้า ๆย สี่ขาวโป่งย ตะวันโดง สี่ขาวยุบ (พระสะพายบาตร)

ย ย ย ย ย ย โดงเตงโดงยา ไม่เปิดผ้าย ย ดูไม่เห็น (พระบิณฑบาต)

ย ย ย ย ย ย แม่ไก่แดงแทงพรวอง (คนบ้วนน้ำหมาก)

คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับพืช

ย ย ย ย ย ย ผักอะไรอยู่ในวัด (ผักชี)

ย ย ย ย ย ย เล็กก็วาใหญ่ก็วา (ไม้พะวา)

ย ย ย ย ย ย ย ไม่กระทบไม้แทง นิง ๆ แนง ๆ ดิงหวายย ย ย ย ย ย (หวาย)

ย ย ย ย ย ย ย ผ้าเขียวห่อผ้าขาว ผ้าขาวห่อหวี หวีห่อส้ม (ส้มโอ)

คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับสัตว์

ย ย ย ย ย ย ย สีสีนี่สีเท่า กินข้าวย ย ย กินข้าง สัตว์ไม่อยู่กลางอยู่ปลายพฤษภา (ลิง)

ย ย ย ย ย ย ย กันชี้ฟ้า หน้าภูดิน (หอย)

ย ย ย ย ย ย ย สีสีนเดินมา หลังคายกรง (สุนัข)

ย ย ย ย ย ย ย เดินมาหยก ๆ ยกรงข้าง ๆ แม่ทองสาวน้อยร้อยซึ้ง นิ่งสูงกว่ายีน (สุนัข)

คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับสิ่งของ

ย ย ย ย ย ย ย ลุ่มตุ่มตุ่ม แล่นลจรู ปิดทางไม่มิด (กระบวย)

ย ย ย ย ย ย ย พระหนอนอนกลาง พระนางนอนริม พระหนอลูกขึ้นท่ม พระนางยัมแซ (ไม้ขีดไฟ)

ย ย ย ย ย ย ย เม่นางค้ออ่อน กินก่อนทุกวัน (จรวัก)

คำทายที่มีคำตอบเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ย ย ย ย ย ย ย สุกก็ไม่หอม งอมก็ไม่หล่น (ดวงอาทิตย์)

ย ย ย ย ย ลั่นไม้แหก แดกไม้ตั้ง ขึ้นไม้ยก ตกไม้ตั้ง (ฟ้าลั่น - ดินแตกกระแวง - ดวงอาทิตย์ - ฝน)

คำทายเบ็ดเตล็ด

ย ย ย ย ย ขุดข้าง ๆ ยิ่งกว้างยิ่งออก (บ่อน้ำ)

ย ย ย ย ย คว้าทั้งคอก ชี้ออกกองเดียว (ปลักน้ำคร่ำ) ล้วนไม้ติดดิน (ซีไก่อ)

ย ย ย ย ย หีบน้อยใส่ผ้าเหลือง ย ญญาไขทั้งเมืองก็ไม่ออก (ไขไขไขเปิด)

ย ย ย ย ย ข้างนอกตะกั่ว ในครัวเงิน ในเรือนทอง (ไขเบ็ด)

ย ย ย ย ย ย ย คำทายเป็นลือนำให้ผู้ทายคำตอบได้ใช้สมองคิดแก้ปัญหา ย การเล่นทายคำทาย

จึงเป็นการช่วยประเทืองสติปัญญาที่มีคุณค่ายิ่งประการหนึ่งในการละเล่นของเด็กพื้นบ้านย ลายแทง

ย ย ย ย ย วิทยาการผู้ให้ข้อมูลบางคนได้ระบุให้ทราบว่าย ลายแทงนั้นเป็นของที่ได้ย แต่ก็ไม่แน่ใจว่าจะเป็นที่นั้น ๆ จริงหรือไม่ ย ย แม้จะมีชื่อสถานที่กำกับ ก็อาจจะมีชื่อสถานที่นั้นซ้ำกันในจังหวัดอื่นก็ได้ ลายแทงที่รวบรวมไว้ในที่หอวัฒนธรรมภูเก็ตมีจำนวน ๕๒ บทย

เป็นลายแทงที่มีปรากฏอยู่ในจังหวัดภูเก็ตส่วนหนึ่ง ย ย ลายแทงจากต่างจังหวัดหลายบทได้แพร่กระจายเข้ามาสู่จังหวัดภูเก็ต ย ย

หากต่างจังหวัดได้รวบรวมลายแทงไว้ย ย ลายแทงที่เป็นของจังหวัดภูเก็ตอาจจะแพร่กระจาย ๆ ไปต่างจังหวัดก็คงเป็นไปได้

ย ย ย ย ย ข้อความในลายแทงส่วนใหญ่จะมีคำสัมผัสคล้องจอง บางลายแทงเป็นคำผวนย ย เช่น

บ่อคันกล่าวได้ว่าเป็นลายแทงที่ลึกลับที่สุดที่สื่อความกันได้ก็คือลายแทง บ่อคัน เมื่อผวนกลับก็จะได้เป็นบ่อนคอก ก็ถือว่าแก้ลายแทงนั้นตกไปย

ลายแทงที่ยาวที่สุดในจังหวัดภูเก็ต หรือเท่าที่เคยศึกษามา ยังไม่พบลายแทงใดที่ยาวเท่ากับลายแทงที่วัดพระนางสร้างย ย นายบัณฑิตย ค้นล่อง ได้เล่าให้ฟังว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ซ่อมพระพุทธรูปในอุโบสถวัดพระนางสร้างพบผ้าผืนหนึ่งได้บันทึกเป็นลายแทงไว้ย ย ย ก่อนหน้านั้นย

คนแก่คนเฒ่าผู้สูงอายุน่าจะจำความในลายแทงได้เพียงบางตอน เมื่อพบผ้ายางผืนนั้นย ย ย

หลงตาเขียนพระภิกษุที่จำพรรษาในวัดพระนางสร้างเป็นผู้อ่านถ้อยทอดออกมาเป็นคำอ่านดังนี้

ย ย ย ย ย อถรรพณฤพได้ย ย ฤตต้องบิทย ย ฤตต้องบังย ฤทบอทย ฤแลมาได้ฤทย ฤนำ ฤฐ ฤอุบทย ฤได้ย ฤญญัตถย ฤเป็ทย ฤนำย ฤทยอทย

ฤได้ย ฤบาปแล ๙

ย ย ย ย ย ย พิฤ๒ สรรภย ติสมอแดงย ย จำปีจำปาใหญ่ตะแดงย มะขาม ๑ย ถึงสะท้อนหน้า ราชารอบ ขอบระฆังดังย เจดีย์ย มีศาลารอบย เข็มสวดย ด้วยแก้ว ๑

ไม่หลังเลือดสด ลูกมุด ลูกม่วง ชมพู คุโบสถ์ย ฤเปิดได้ตั้งลายแทงแล ๙

ย ย ย ย ย ย เส้นแสงลายแทง ๑ นางสรวย ฤเป็ทย ฤดูย ฤชมย ฤกราบให้บุษาย ฤได้บุญกุศลแลย ฤตีได้เจ้าเมืองเป็ทยแลย ย ย ฤของแท้แน่ไชรัย ย ย

ฤได้หญิงลือ หญิงแล ๙

ย ย ย ย ย ย เส้นแสงลายแทง ๒ย พระสร้างย ย ฤใจย ย ฤางมย ฤตามเจ้าเมือง ฤพระนามเดื่องฤด้วยย ฤใจเจ้าเมืองฤย หญิงลือย หญิงแล ๙

ย ย ย ย ย ย เส้นแสงลายแทง ๓ย ย ฤายาข้ามใจฤย เจ้าเมืองฤย ฤพิชฐาน ฤรูปงาม ฤใจงาม ฤทรัพย์สินย ฤลาภ ฤยศ ฤาขอได้ลูกหลานหลิน

ฤขอได้ตั้งประสงค์ฤ ฤถือได้ ฤปฏิบัติแน่ไชรั ฤอิฐฐานไดย ย ฤตั้งลายแทงแล ๙

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นายบัณฑิตย ค้นล่อง อายุ ๔๕ ปี หมู่ ๑ ตำบลเทพกระษัตรี กลาง ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ปิ่นพุทธศิลป์ เมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

ย ลายแทงที่บ้านบางโรงย มีคลองหลังตึกย ย บ่อลึกหน้าบ้านถ้าใครคิดได้ กินไม่รู้สิ้น

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นางยีนะย วงหลีย อายุ ๗๐ ปี หมู่ ๓ บ้านบางโรงย ป่าคลอก กลางย ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ปิ่นพุทธศิลป์ เมื่อ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๗

ย

ย ให้ถือพร้าขอ พันคนนายคน อย่าคิดลัสนัน บั่นให้จริง ๆย ย ย

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นายเลียบย ชนะศึก อายุ ๕๕ ปี บ้านเหรียญ เทพกระษัตรี กลาง ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ปิ่นพุทธศิลป์ เมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ย

ย หาดเข็้อยู่นือวังมอญย ย คลายสองช่องอยู่ใต้หาดเข็้อย

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นางทับย หิริภูวดี อายุ ๗๒ ปี บ้านหินรูย เทพกระษัตรี กลาง ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ปิ่นพุทธศิลป์ เมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๕

ย ย่างเท้าสามคอก ถอยออกสามววย หน้าพระราชา หลังพระภูมีย อ้ายสี่ตีอ้ายจัน ด้วยไม้ค้อนรันอ้ายจันร้องบอก

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นายเลียบย ชนะศึก อายุ ๕๕ ปี บ้านเหรียญ เทพกระษัตรี กลาง ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ปิ่นพุทธศิลป์ เมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ย ชาย

ย ย ย ย ย ย ย คนจำนวนไม่น้อยที่กล่าวว่าการเล่นเป็นส่ายเลือดของคนไทยย ย ชาวภูเก็ตส่วนหนึ่งที่นิยมเล่นการพนัน เกี่ยวกับตัวเลขจำนวน ๓ ตัวหลังของหมายเลขรางวัลที่หนึ่งของสลากกินแบ่งรัฐบาลย และเลขจำนวน ๒ ตัวหรือเลขท้ายสองตัวของสลากกินแบ่งรัฐบาล ผู้จำหน่ายหมายเลขจะเรียกว่า นายมือแม่เป็นหญิงก็เรียกว่านายมือย ตัวเลขจะเรียกทับศัพท์ต่างประเทศว่า เบอร์นายมือเบอร์จะขายเบอร์ให้กับผู้ซื้อ เบอร์ย ย

เมื่อเบอร์สามตัวที่ขายไปตรงกับหมายเลขสามตัวหลังรางวัลที่หนึ่งหรือเบอร์สองตัวตรงกับเลขท้าย ๒ย ตัวย ของสลากกินแบ่งรัฐบาล

นายมือเบอร์จะจ่ายเงินรางวัลให้กับผู้ถูกเบอร์จำนวนย ๖๐๐ย บาทต่อ ๑ บาทและ ๘๐ บาทต่อ ๑ บาท บางครั้งจะมีคนรับช่วงต่อจากนายมือเบอร์นำเบอร์ไปขายคนย

ๆย นี้ผู้ซื้อเบอร์เรียกว่าย คนขายเบอร์ ในกระบวนการเล่นเบอร์นี้เป็นการผิดกฎหมาย

ผู้นิยมเล่นเบอร์จึงแอบซ่อนเล่นให้พบนุหน้าตาเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะตำรวจถือเป็นปรัภษกัับวงการเล่นเบอร์ เบอร์ก็คือหวยเถื่อนนั่นเอง

ย ย ย ย ย ย ย ผู้เล่นเบอร์ดจะได้เบอร์ดมาจากความฝัน เกจิอาจารย์สร้างเป็นปริศนาให้ ย
หรือผู้ที่นักเล่นเบอร์ดให้ความเคารพนับถือแสดงท่าทางที่ผิดไปกว่าปกติประจำวัน ย ย ก็จะนำลักษณะนั้น ๆ ไปแก้เป็นเบอร์ด ย
คำพูดหรือท่าทางที่เป็นปริศนาให้นำไปแก้เป็นเบอร์ดเรียกว่า ย ช่ายย ในที่นี้จะเสนอเฉพาะช่ายเป็นภาษาพูดซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรมมุขปาฐะ
ย ย ย ย ย ย ย สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสื่อนำไปแก้เป็นตัวเลขตั้งแต่ ๐ ๑ ๒...๙ มีดังนี้
ย ย ย ย ย ย ย เลขย ๐ย ได้แก่ คนตาย แก้วน้ำ บ่อ ศพ แหวน หลุม กระจุด ก่าไล หวง เส้นผม ผลมะพร้าว นาฬิกา ถังน้ำ จาน ชาม ล้อรถ เหยี่ยู ยางวง
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๑ ได้แก่ เด็ก หนู ไก่ เทียนไข ของลับชาย สายสร้อย กบ ดอกบัว หนอน นัว
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๒ ได้แก่ แก้ว หมูย น้ำย ตะเกียบ กางเกง เสื้อ รองเท้า ตุ่มหู แขน ขา ควาย วัว เต้านม ตา คิ้ว หูงา
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๓ ได้แก่ แก้ว หญิงสาวย เสื้อ สามง่าม ครวด คทวย ธงสามเหลี่ยม แส้ หน้าจั่ว รถม้า ล้อ พัดลม
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๔ ได้แก่ แก้วมีสามีย โลงย ศพ ฝี่ สัตว์ตาย แมว เต่า ชี่ กระจ่าย โต๊ะ หีบ ลังไม้ สมุด กระจก กรอบรูป
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๕ ได้แก่ ชาย หญิง วัวจุกฟ้า ร้วบาน ดวงดาว หาน มือ พญานาค
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๖ ได้แก่ แก้ว คางคกย งูย นกย หอย เบ็ด ขวาน เหว กรรไกร หัว ขวด เรือ หวี ไม้เท้า ดาบ หมวก ครก เห็ด
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๗ ได้แก่ แก้ว น้ำ พระจีน ในหลวง ม้า ตักแก จิ้งจก จอบ แจกัน มีดพรา กุญแจ จอบ จันทร จักรยาน
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๘ ได้แก่ แก้ว ปลา พระ เพะย แวนตาย หวงสองหวงคล้องกัน แมงมุม ปลิง ไฟ คนแก้ว ปืน กระจ่า ปาก เปิด เบล กระจ่อง
ย ย ย ย ย ย ย เลข ๙ย ของใหญ่หรือของสูงย ช่ายย หมา ลิง กบ กุ้ง เทวดา งูใหญ่ ภูเขา ยักษ์ ไก่ ต้นมะพร้าว เครื่องบิน แก้ว ในหลวง กา คนแก้ว ต้นไม้ย
ช่ายย บิดาย มารดา พระพุทธรูป ภูเขาทอง
ย ย ย ย ย ย ย สัญลักษณ์ที่เป็นตัวอย่างข้างต้นนี้ย บางรายการก็แทนตัวเลขย ๒ย ตัวเช่น ศพ แทน ได้ทั้งย ๐ย และ ๔ ในหลวง แทนได้ทั้ง ๗ และ ๙
ข้อสังเกตประการหนึ่งที่ชัดเจนมากก็คือ สัตว์ในรอบย ๑๒ ปีในชัศตร หนู-๑ วัว-๒ เสือ-๓ กระจ่าย-งูใหญ่ พญานาค-๕ งูเล็ก-๖ ม้า-๗ เพะ-๘ย ลิง-๙ย
ส่วนประการซึ่งเป็นปีที่ย ๑๐ ใช้เลข ๑ คือ ไก่ และ ปีจอ คือ หมา ก็ใช้เลข ๑ ปีที่ ๑๒ย ปีกุนย หมูใช้เลข ๒ อีกประการหนึ่งมักใช้อักษรตัวหน้าที่สุดคล้องกับตัวเลข เช่น
เจ็ด มี ๑ เป็นพยัญชนะต้นย คำที่มีย จย เป็นพยัญชนะต้นก็มักจะเป็น ๗ เช่น จิ้งจก จอบ จันทรสัญลักษณ์ของเลขย ๘ ก็มักมี ๒ เป็นพยัญชนะต้น เช่น ปืน ปาก เปิด
เป็นต้นย ย ซึ่งของที่มีลักษณะให้เกิดจำนวนนั้น ๆ ย ก็แปลงไปเป็นเลขนั้นได้เช่นย เมื่อเขียนรูปดาวย จะเป็นรูปมีแฉกห้าแฉกย ดาวจึงแทนด้วยย ๕ย สมุดมีมุขย
๔ย มุขย กระจกมีย ๔ มุขย ย ย หรือกรอบรูปมี ๔ มุขก็แทนเป็นเลข ๔ การแก้ปริศนาช่าย ก็อาศัยสัญลักษณ์ที่แทนกันนี้แก้ให้เป็นตัวเลข
ดังตัวอย่างต่อไปนี้ ย ย ย ย ย ย ย

ย คนขี้ม้า นกกลาตามติด แก้วเป็นย ๕ ๗ ๖ย ทั้งนี้เพราะ คนคือ ๕ ม้าคือ ๑ และ นกคือ ๖

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นายเลียบย ชนะศึกย อายุ ๖๒ ปี บ้านเหรียญ เทพกระษัตริ ฤกลาง ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ย ผีตายโหงลงโงจงบรรพทเรือย แก้วเป็น ๔ ๔ ๖ เพราะ ผีคือ ๔ โงจงคือ ๔ และเรือคือ ๖

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นายเลียบย ชนะศึกย อายุ ๖๒ ปี บ้านเหรียญ เทพกระษัตริ ฤกลาง ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ย สาวขี้เต่าตามผัว แก้วเป็น ๕ ๓ ๔ ทั้งนี้เพราะสาวคือ ๓ เต่าคือ ๔ และผัวคือ ๕ย สาวขี้เต่าคือ ๓ ๔ เป็นตัวเลขตามหลัง ผัวคือ ๕ จึงเป็นย

๕๔๓ย ย

ย ย ย ย ย วิทยาการย : นายเลียบย ชนะศึกย อายุ ๖๒ ปี บ้านเหรียญ เทพกระษัตริ ฤกลาง ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายสมหมายย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑เพลงเปล

ย ย ย ย ย ชาวภูเก็ตเรียกเพลงกล่อมเด็กว่าย เพลงเปลย ใช้ร้องกล่อมให้เด็กนอนในเปลย ย ผู้ร้องร้องกล่อมพร้อมกับไกวเปลให้เด็กนั้นนอนหลับย ย
จังหวะเพลงจึงมักจะช้าเนิบนาบย ย ย ก่อนร้องเนื้อเพลงจะมีการเอื้อนด้วยคำว่า ฮาเอ้อ ฮาเอ้อ เสียงทอดยาวไปเท่าไรไม่จำกัดย ย ย เมื่อจะหายใจเข้าย
มักจะขึ้นเนื้อเพลงและเมื่อจบเนื้อเพลงมักจะลงท้ายด้วยคำว่าเออะย ย หากวิทยาการทองให้ฟังคำสั่งท้ายเออะจะออกเสียงหนักย ย
แต่เมื่อร้องเป็นทำนองเพลงเปลเสียงจะเบา ย ในการบันทึกเนื้อเพลง จะตัดคำ ฮาเอ้อ และเออะ ออกไปย ย ย ย ส่วนชื่อเพลงนั้นจะตั้งตามคำของคำแรก ๆ
ของเนื้อเพลงนั้น ๆ ดังต่อไปนี้

ย นอนเสี้ยเกิดนอนนอน

ย ย ย ย ย นอนเสี้ยเกิดนอนย สายสมรบัวครั้งย ย ผุดขึ้นยับยั้งย ไต้บัวบังใบย ผุดขึ้นให้แจ้งย ย เห็นแสงอุทัยย ไต้บัวบังใบย ย ผุดในทะเลหลวง

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นางเขตย จันทรรัตน์ย ๖๗ หมู่ ๔ บ้านนาใน ป่าตอง กะทู้ ภูเก็ต

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นายกฤษดา ย วิวัฒนานนท์ย เมื่อ ๑๔ มกราคม ๒๕๒๓

ย นอนเสี้ยหญ่ย

ย ย ย ย ย นอนเสี้ยหญ่ยนอน แมไปเมื่องนครและเกาะหมากย ย ไปซื้อทองมาฝากให้ลูกใส่เล่น

ย ย ย ย ย วิทยาการ : นายเทียนย เชื้อญวนย ๓๕ หมู่ ๒ บ้านไสน้ำเย็น ป่าตอง กะทู้

ย ย ย ย ย ผู้บันทึกย : นางสาวยุพติย นวลประคอบ เมื่อ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๓เพลงตนโหยง

ย ย ย ย ย เพลงตนโหยงเป็นเพลงปฏิพากย์ใช้ร้องโต้ตอบเกี่ยวกับพราสรีระหว่างหนุ่มสาวเมื่อไปทำงาน โ ซอโ โนโโนนาย เพลงตนโหยงเดิมคงต้องขึ้นต้นด้วย
ต้นหยง แต่ชาวภูเก็ตได้ออกเสียงเป็น ต้อนโหยง หรือต้อนโง้ย จึงได้เรียกชื่อเพลงปฏิพากย์ลักษณะนี้ว่า เพลงตนโหยง ต้นหยงเป็นภาษามลายูหมายถึง ทุกล
และใช้ในเพลงทั่ว ๆ ไป หมายถึง ต้นไม้

ย ย ย ย ย ในการร้องเพลงตนโหยง หากร้องโต้ตอบกันเป็นกลุ่ม จะมีลูกคู่คอยถามคอยสอดหรือหยอกเย้าทั้งพ่อเพลงและแม่เพลงย

ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมาย ย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๖ กันยายน ๒๕๓๑

ย โพน

ย โพนโยนโยนเล่นท่าวังย ย อ้ายแก้วฉายหนังตากฟ้าตากฝน
ย อ้ายสายมนชนช่างโก่เดือนย ย โก่เดือนเอยมมาเล่นเดือนย
ย เดือนสิบนี้ดอกไม้อะบายย ย ผัวไปไหน ผัวไปทำงาน
ย ค่าไม่รู้ชู้ไม่เห็นย ย ย จัดหมากค้ำหนึ่งไปตั้งหัวกระรอก
ย ดอกหัวซาง นกอีรังเกาะหัวซางผีย นกอินทรี เกาะผีตายโหง
ย กูหัวกุกูหัวง นุ่งผ้าชายพก นุ่งผ้าชายแพงย มาตำทองงู ทองงูเอยมมาเล่นผ่ายท่า
ย จะระเซ่รองว่าพาลูกอาบน้ำย ย พลัดตกแต่มือ พลัดตกแต่ตีน สองได้มาแล
ย งูคาบแค แดงนอกแดงในย ย ยืมมีดไกรมาไรเส้นผม
ย กรรไกรนี้ไม่คมด้ามช่างเหล็กย ช่างเหล็กเอยมเอาเงินทองเรามา
ย ชื้อตุ๊กตาให้น้องเราเล่นย ย ชื้อส้มแป้นให้น้องเรากิน
ย ชื้อแผ่นดินให้น้องเรานั่งย ย ชื้อเสาดั่งให้น้องเราพิง
ย ชื้อกระจับบั้งให้น้องเราแขวนไสย ชื้อแม่ไก่ให้น้องเราพิก
ย ไก่สองฝักพิกแตกสองฟอง เจ็บเจ็บ

ย ย ย ย วิทยากร : นายเลียบย ชนะศึกย อายุย ๖๒ ปี บ้านหริ่ง เทพกระษัตริ์ ถกลาง ภูเก็ต
ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมาย ย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๑ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย
ย ย

ย ย ย ย ย ย ย บทเพลงประกอบการเล่นของเด็กส่วนใหญ่เป็นคำคล้องจอง นอกจากจะช่วยให้การเล่นดำเนินไปด้วยความสนุกสนานแล้ว
สิ่งที่ติดตัวผู้เล่นไปก็คือการปูพื้นฐานลักษณะนิสัยการเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนไปตั้งแต่วัยเด็กว่ามาลัย

ย ย ย ย ย ความหมายเดิมของการว่ามาลัย ก็เป็นการนำเรื่องพระมาลัยมาสดในงานศพเพื่อให้ญาติพี่น้องจะได้คลายทุกข์เศร้าโศกจากการสูญเสียผู้ตาย ย ย ย
และเพื่อให้ผู้สวดอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพได้นาน ๆ หลังการสวดมาลัยจึงมีการนำเพลงมาร้องและทำท่าทางประกอบเพลง ย ย แบ่งเป็นฝ่ายร้องโต้ตอบกันย
ในประการนี้ คงเป็นที่ชอบบอชอบใจของผู้ชมย ย ย ย ย การสวดมาลัยจึงลดหายไปเหลือเฉพาะเพลง เมื่อมีงานศพย ย จึงมีการร้องเพลงซึ่งชาวภูเก็ตเรียกว่า
ว่ามาลัย

ย ย ย ย ย นายเลียบย ชนะศึก อายุ ๕๕ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๓๙ หมู่ ๓ บ้านหริ่ง ตำบลเทพกระษัตริ์ อำเภอถลางย จังหวัดภูเก็ตย
ได้เป็นวิทยากรให้นายสมหมาย ย ป็นพุทธศิลป์ บันทึกเสียงเมื่อวันที่
๔ กันยายน ๒๕๒๕ย เกี่ยวกับกรว่าเพลงมาลัย

ย ย ย ย ย วิทยากรจะเล่าลำดับในการว่ามาลัยย มีการยกตัวอย่างเพลงย ย ย บางตอนก็แสดงท่าทางประกอบเพลงย
จำนวนหลายเพลงเป็นเพลงที่ดัดแปลงมาจากเรื่องราวในวรรณคดีย ย นำมาเป็นตอน ๆ จากเรื่องสังข์ทอง พระอภัยมณี ลักษณะวงศ์ จันทโครบย สามก๊ก
พระสุธนในราย อิเหนาย ขุนช้างขุนแผนย พระลอ ย ราชาริราช กฤษณาในน่อง พาลีสนน่อง พระเวสสันดรย สุวรรณสามมโหสถย จันทกุมารย พระนารอด
จินตมณีย แก้วประทศสุวรรณย รวมเกียรติย กามนิศวาสิฎฐิ์ไกรทองย โคบุตรย ศรีธัญชัยย ฯลฯ เช่น
หอมระรื่นชื่นใจในสวน แสนสงสรวย เวลาเข้าหนาวน้ำค้าง ขอเสียงสาธา นางนกลารี นางชีชวนชมช่อ นิจจาเอ๋ยได้ยลย ย เป็นต้น
ย ย ย ย ย ชาวภูเก็ตนำวรรณกรรมมาดัดแปลงว่ามาลัยเป็นการแสดงให้เห็นถึงความนิยมและการแพร่หลายของวรรณกรรมหรือวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ คาถาอาคม

ย ย ย ย ย การที่จะทำให้อตัวเองมีความมั่นใจว่าจะพ้นภัยย มีความสำเร็จ ประสบชัยชนะย หรือจะให้ฝ่ายตรงข้าม ไม่สามารถกระทำอันตรายใด ๆ แก่ตนได้นั้นย ย
ผู้ประสงค์ในลักษณะอย่างนี้จะมีคาถาอาคม ซึ่งเป็นคำเสกเป่าที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์อันยังผลให้เกิดขึ้นกับผู้ใช้คาถาอาคม

ย ย ย ย ย คาถาอาคมที่พบมากที่สุดใภูเก็ตได้แก่คาถาอาคมมหาเสน่ห์ ร่องลงไปได้แก่คาถาอาคมบดเป่ารักษาป่วยไข้ นอกจากนี้ก็มี
คาถาอาคมทำตนให้อยู่ยงคงกระพันฟันไม่เข้าป็นยิงไม่ออก การมัจญ์ศึกย ย การเสกข้าว เสริมพลังกำลัง กันภูติผีปีศาจ เสริมความจำ กันไฟ ตาพิพย คำขายคล้อง
เล่นพนันย ย กันสัตว์ร้าย ให้จิตมั่นคง สะเดาะกฏญแจ ชนะความ เป็นต้น
ย ย ย ย ย คาถาอาคมส่วนใหญ่จะมีภาษาบาลีล้วน ที่มีข้อความภาษาไทยปนหรือขยายความจากภาษาบาลีเป็นวรรค ๆ ไปก็มีมีใช้น้อยย ย ที่คัดเลือกเอาไว้เป็นตัวอย่าง
จะเลือกไว้เฉพาะที่มีความภาษาไทยประกอบ เป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

ย เสน่ห์
ย โอม ศรีศรีย ย ย เมื่อแรกอุทัยใครเห็นหน้ากู
ย ย รักกูยิ่งปลารักน้าย ย ใครเห็นหน้ากู
ย ย รักกูยิ่งฤาษีรักถ้าย ย นะเมตตา กะ จะ นะ สะ สึง ศรี
ย โม มุต ตี จิต ตี สวาโยย นโม พุทธายะ

ย ย ย ย วิทยากร : นายเลียบย ชนะศึกย อายุ ๖๒ ปี บ้านหริ่ง เทพกระษัตริ์ ถกลาง ภูเก็ต

ย ย ย ผู้บันทึก : ย นายสมหมาย ย ปิ่นพุทศศิลป์ เมื่อ ๑๓ เมษายน ๒๕๓๑

ย เสริมลาภ

ย ย อุศรีศรีจำเริญสุขย อะสรรพทุกขังขาดหาย มะลามมาอย่าขาดสายย ขอให้ยี่ชยี่ลธิเม

ย ย ย วิทยาการ : นายสวาศย ไกรเลิศย อายุ ๖๙ ปี ย บ้านฉลอง ฉลอง อำเภอมือง ภูเก็ต

ย ย ย ผู้บันทึก : ย นายสมหมาย ย ปิ่นพุทศศิลป์ เมื่อ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๐

ย มหาเมตตา

ย พุทธธออย่าโกรธ ธัมมังขอโทษ สังฆังได้โปรดเอ็นดู พุทโร พุทโร

ย ย ย วิทยาการ : นายสวาศย ไกรเลิศย อายุ ๖๙ ปี ย บ้านฉลองย ฉลอง อ.เมือง ภูเก็ต

ย ย ย ผู้บันทึก : ย นายสมหมาย ย ปิ่นพุทศศิลป์ เมื่อ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๐

ย กันเป็น

ย นโมพุทธาเยย ย โมปิดมอป้องมอล้อมตัวย พุทธปิดพุทธอพุทธอล้อมตัวย ยะปิดยะป้องยะล้อมตัวย ย สรรพศัตรูขอให้อินาศสันติ

ย ย ย วิทยาการ : นายสวาศย ไกรเลิศ อายุ ๖๙ ปี ย บ้านฉลอง ฉลอง อ.เมือง ภูเก็ต

ย ย ย ผู้บันทึก : ย นายสมหมาย ย ปิ่นพุทศศิลป์ เมื่อ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๐

ย ย ย ย การใช้คาถาอาคมต่าง ๆ ย จะให้ได้ผล จำต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอีกหลายประการย คาถาแต่ละวรรคแต่ละตอนอาจมีการกระทำอื่นประกอบเพิ่มเติมย เช่น คาถาอาคม ๒ เสริมลาภต้องใช้น้ำชำระล้างหน้าย หน้าอกและเท้าในช่วงเวลาเช้า เย็นและค่ำ เป็นต้นย หรือคาถาอาคม ๓ มหาเมตตาย จะกระทำใ้ใครเมตตาเรา ย ก็ใช้คาถานั้นเสกน้ำใ้ผู้ที่เราต้องการใ้ความเมตตาเราเป็นผู้ดื่มหนึ่งตะลุง

ย ย ย ย ชาวภูเก็ตเรียกหนึ่งตะลุงที่แสดงในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออกคือจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร ตรัง พัทลุง หรือสงขลาว่า หนึ่งตะลุงฝั่งตะวันออกย ย แล้วเรียกหนึ่งตะลุงในจังหวัดพังงาและภูเก็ตว่า หนึ่งปละตก คือ หนึ่งตะลุงฝั่งตะวันตก

ย ย ย ย ความแตกต่างในการขีดหนึ่งตะลุงในปัจจุบันของทั้งสองฝั่งนั้น แตกต่างกันบางประการคือ หนึ่งตะลุงภูเก็ตจะมีลำดับในการออกเริ่มด้วยรูปฤๅษีย หน้าซ้าย หน้าไฟ ลิงดำลิงขาว แล้วออกรูปภาค ส่วนหนึ่งตะลุงฝั่งตะวันออกเริ่มด้วยพระอิศวรทรงโคศุภราชแล้วออกรูปภาค

ในด้านารพากย์หนึ่งตะลุงภูเก็ตทุกตัวจะใช้เสียงภาษาถิ่น ต่างจากหนึ่งตะลุงฝั่งตะวันออกที่ใ้ตัวสำคัญเช่นพระเอก นางเอกหรือเจ้าเมือง พุทเสียงภาษากลาง

ย ย ย ย การศึกษาวรรณกรรมมุขปาฐะในเรื่องหนึ่งตะลุงย ย ย จะศึกษาขอความที่นายหนึ่งตะลุงนำมาใ้ดำเนินเรื่องตั้งแต่เริ่มต้นบทไหว้ครูไปจนแสดงเรื่องย ย ย ขอความในตอนต้นก่อนการแสดงเรื่องแต่ละคณะมักจะมีข้อความที่ซ้ำคล้าย ๆ กัน ดังตัวอย่างบทพากย์เบิกหน้าย ดังนี้

ย ย ย ย โอม ข้าจะใ้พระบรมอิศวราย ย ย อิศวรสมณาย ย ย ย ย โดยใ้โดยเวทยเวทวงค์
ข้าจะใ้ไหว้พระนารายณ์เริ่มปางย ย ย ประทมปฤษฎางค์ย ย ย ภูซงค์เป็นอาสน์อภาย ย ย ย ย ย
ข้าจะใ้ไหว้จตุรพักตรพรหมาย ย ย ย ย เสด็จทรงมหา-ย ย ย ย สุวรรณหงส์ครรไลย

นบบาทริราชห้านัยย ย ย ย ย ย ย ย ย เสด็จองค์ไอย-ย ย ย ย เสด์เอราวัณ
ไหว้ครูไหว้พระวิษณุกรรมย ย ย ย ย ย ไหว้เทพเทวันย ย ย ย ย ไหว้ท้าวผู้ทรงธรณี

อยุธยาสถาวรเปรมปรีดิ์ย ย ย ย ย ย ย ทุกสิ่งสารพัดมีย ย ย ย ย สนุกแมนเมืองสุวรรณค์
มีทั้งละครโขนประชันย ย ย ย เสด์ชุกกลางวันย ย ย ย ย วิจิตรด้วยเครื่องแต่งกาย

ราตรีศรีมีเพลิงพรายย ย ย ย ย ย ย ย หนึ่งงามลวดลายย ย ย ย ย กระทบกระหนาบคบบาญ
เป็นที่ประชาชนชื่นบานย ย ย ย ย ย ย ย แห่งที่ศนาการย ย ย ย ย สำราญยินดีปรีดา

ครั้นอย่าพระสุริยสนธยายย ย ย ย ย ย ย ย ศุภฤกษ์เวลาย ย ย ย ย ย พิชัยฤกษ์เบิกบน
เบิกโขนเบิกทวารโดยฉลย ย ย ย ย ย ย ย ย แต่งตั้งก้านลย ย ย ย ย ย บายศรีทั้งสองซ้ายขวา

บัดพลีพลีกรรมทวยย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ของคังลงมา ย ย ย ย ย ย ย รับเครื่องอภิวินันท์
แล้วจุดเทียนชัยโดยพลันย ย ย ย ย ย ย ย จบลิโรจน์ภิวินันท์ย ย ย ย แล้วติดที่ปลายศรชัย

พลโหซานโหวันโหวยย ย ย ย ย ย ย ย ย ปีแก้วจับใจย ย ย ย ย ย ย ตะโพนและกลองฆ้องขาน
ผู้พากย์ผู้เชิดขานาญย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ชานีในการย ย ย ย ย ย ย ละเล่นใ้เป็นขวัญตาขาน

โอม ฤกษ์เบิกฟ้าดินดลย ย ย ย ย ย ย ย ย ย คักดีสิทธิฤทธิธณย ย ย ย ย รูปหนึ่งจำหลักลักษณะ
รูปยักษ์ลั่นยักษ์รักษา ย ย ย ย ย ย ย ย ย พานเรศลั่นพา-ย ย ย ย หลี่ประจำสำแดง

สมุนโรงโห่งพรายรายแรงย ย ย ย ย ย ย ย เสด์พระแผลงย ย ย ย ผลาญพวกศัตรูหมู่พาล
ฉวยชิงทั้งช่วงกลางงานย ย ย ย ย ย ย ย ย ดีหนึ่งจิงทาลย ย ย ย ย ย ใ้ใ้ต้องอุบาทว์ขาดใจ

ตั้งกรรมทำอย่างลึงไพรย ย ย ย ย ย ย ย ย มัดตัวขัวไปย ย ย ย ย ย ย ย เป็นฤกษ์บาราบปราบตา
ผู้ใดใ้รายริษายย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ใ้ใ้ต้องราชอาชญาย ย ย ย ย ย ย ย เหมือนลิงทมิฬโกลนลาม

เชิญท่านดูหนึ่งพิงความย ย ย ย ย มาเราจะเล่นเรื่องราม-ย ย ย ย ย ใ้ใ้เกียรติยศใ้เกิดสวัสดิ์
เร่งเร็วท่านนายไ้ตรีย ย ย ย ย ฉายแสงมาซึ่งแสงอัคคีย ย ย ย ย ส่องไฟขึ้นใ้ใ้ดี
สองภูมิท่านจะแผลงเดชใ้จับจักวาฬ

ย ย ย ย วิทยาการ : นายสวาศย ไกรศรีย อายุ ๖๙ ปี ย บ้านฉลอง ฉลอง อำเภอมือง ภูเก็ต

ย ย ย ผู้บันทึก : นายสมหมาย ย ป็นพุทธศิลป์ เมื่อ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๐นิทาน

ย นิทานเทพนิยาย เช่นเรื่องเมฆลากับรามสูร

ย ย ย ย นิทานปรัมปรา เช่นเรื่องคนอายุ ๘๐๐ ปีย เจ้าชายแฝดย ย เจ้าตัวเหตย ย ตากับยายถางไร่ป่าโคกย ย นกกาเหว่าย ย นกโกเหยวย ย นกตีไหนแม่ไต่ย ย นางบัวไทยย ย นางแมวป่าย ย นางอุทัยย ย ปลาช่อนท่อนเดียวย ย ยายกับตาย ย ย ลิงกับแมวย ย ลูกเขยเจ้าเมืองย ลูกพระอินทร์ไต่ย ย ย ลูกที่เป็นเหตย ย วรวงศย ย สมภารสิน สมภารคงย ย ย ย สองตายาย หรือ เสกมะม่วง เป็นต้น

ย ย ย ย นิทานตำนาน เช่นย เจ้าแม่หลักเมืองย ย โนวาพลัดบอยย ย บ่อเลื่อนย ย ย บ้านเขาชาดย ย ย พระผุดย ย ย เมืองกระบี่ย ย ย ย วัดพระทอง หรือพระนางเลือดขาววัดพระนางสร้าง

ย ย ย ย นิทานคติย การศึกษาเรื่องนี้ น่าจะมีปัญหา หากถือว่า นิทานทุกเรื่องนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วย่อมให้คิดแก่ผู้ฟังได้ทั้งสิ้น เรื่องที่จัดว่าเป็นวรรณคดีด้วยแล้ว การสอนหรือคติที่ซ่อนเร้นในนิทานที่เป็นวรรณคดีนั้นก็ลึกซึ้ง ย ย เรื่องญาติปลอยลิง หากดูผิวเผินก็จัดเป็นนิทานชีวิตก็ได้ ย นิทานปรัมปราก็ได้ ย ย ย ย แต่เมื่อพิจารณาเรื่องตอนจบก็พบว่าสามารถนำไปเป็นคติของผู้ปกครองได้ ย ส่วนเรื่องซึ่งข้างจับตักแตนและเรื่องคนขายถั่ว มีข้อความระบุไว้ชัดเจนว่าต้องการให้เป็นเรื่องนิทานคติ

ย ย ย ย นิทานชีวิตย การจัดนิทานเข้าประเภทนี้ก็ยังมีปัญหาอีกไม่ใช่น้อย เพราะเรื่องใดที่จัดเป็นคติได้ เรื่องนั้นก็จัดเป็นนิทานชีวิตได้ นิทานที่เป็นเรื่องประเภทปรัมปราที่จัดเป็นนิทานชีวิตทั้งสิ้น ย ย ย แต่เพื่อมิให้ปะปนกับนิทานปรัมปราย ย ย นิทานชีวิตก็ต้อมีเอกลักษณ์ของตนเอง คือเป็นเรื่องราวชีวิตของคนที่ยังสามารถปฏิบัติได้ ย ย ผลที่เกิดจากความเชื่อมีปรากฏหรือพิสูจน์ได้ง่าย ๆ ว่าเป็นเช่นนั้นได้จริง ไม่มีอภินิหายุ เช่นย ย กบแปลงเป็นคนย คนเหาะได้ด้วยแขนขาของตัวเอง ย ตัดหัวไปฝากไว้ที่สัตว์อื่นหรืออะไรทำนองนี้แล้ว ย จัดไว้เป็นประเภทนิทานชีวิต นิทานในภูมิก่มีดังนี้ เช่นย ย ชีเดินได้ย ชีหกเป็นจริงย คนโกหกย คนช้ำลาดตาขาวย ย ย คนช้ำลิ้มย คนเงินบำลูกสาวย ย ย คนฉลาดกับคนปัญญาย ย ย ค่าของคนย เงินเหรียญเดียวย ย จับหมี่ด้วยรมย เจ้าบ่าวอาสา ย ย ชงชวย ย เชิงชายขึ้นหลังเตาย ย ย นายแทนเลือกคูย ย ย บุตรกตัญญูย ย ย ปากเป็นเอกลย ย ย พระชอบผู้หญิงมหาใจกับมหาจารย์ย ยูชะย ย ราชาหัวตุงย ย ย ลูกเขยกับชื้อเองย ย ย ลูกศิษย์คิดล้างครูย ย ย ส่งผีหัวล้านย ย ย ย สามเกลอยย ย ย สาวชู้คร้านย ย ย สิบบาทบาทหนึ่ง หรือย ย หกสหาย เป็นต้น

ย ย ย ย นิทานวีรบุรุษ ที่สมหมายย ย ป็นพุทธศิลป์จัดพิมพ์ไว้ในเอกสารวรรณกรรมท้องถิ่น ภูเก็ต ไม่มีนิทานประเภทนี้ย แต่ทั้งนี้มิใช่ว่านิทานประเภทนี้จะไม่มี เพราะในหมู่บ้านหลายหมู่บ้าน มีประวัติของบุคคลที่ชาวบ้านยกให้เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านย ย สามารถเชิญมาเข้าทรงย ย เช่น พ่อท่านบุญยงที่บ้านดอนย ย ย ย พ่อท่านหนึ่งเสื่อที่บ้านในยายย ย ย หรือเกร็ดประวัติศาสตร์เกี่ยวกับท้าวเทพกระษัตรีย ย ท้าวศรีสุนทร และบุคคลต่าง ๆ

ในผัดกลางอันเป็นผัดตายายที่ชาวกลางบางสายสกุลเคารพนับถืออยู่เป็นต้น

ย ย ย ย นิทานอธิบายเหตย เช่น ขวัญข้าว ขอพรพระอิศวรย ดาวลูกไก่ย ย ต้นแมงลักย ย ทำไมคนจึงต้องเกี่ยวข้าวย ย ทำไมมาจึงร้องฮือแล้ววิ่งร้องมอย ย ทำไมสุนัขกับแมวจึงเป็นศัตรูกันย ย ทุเรียนย ย ย ย นกกาเหว่าย ย แม่นดินไหวย ย พระเจ้าผิดพลายย ย ย พระภูมิเจ้าที่ย ย ย พระรับบาปย ย มดแดงย ย เมฆลากับรามสูรย ย ยักษ์กับทลวยย ย ย ศรีธนูของย ย ย ย ศรีธนูช้วย ย ย ย เหตุที่ควายมีแต่ฟันข้างใต้ เป็นต้น

ย ย ย ย นิทานตลกย เช่นย ย ย ย จุดใจง่าพิชย ย ชุดใจง่าพิชย ย ตอดองย ย ย ย ตัวบุญย ย ตาเถรยายชี้ย ย ทั้งเจ็ดทั้งหมื่นย ยักษ์กับยักษ์ ร้ายกว่าเสือเหนือกว่ายูงหรือสัตว์ประหลาด เป็นต้น

ย ย ย ย นิทานสัตว์ เช่นเรื่องย งูเหลือมย ย ย ย จะรเข้กับลิงย ย ย ช้างรบกันหนอย ย ย ช้างลูกอ่อนย ย ย ย เต่ากับลิงย ย ย ย เสือย ย เสือกลัวไอนั้นย เสือพึ่งป่าหรือหมาป่าอวดหาญ เป็นต้น

ย ย ย ย นิทานเข้าแบบ เช่นเรื่องนิทานโกหก และย ไม่รู้จบ

ย ย ย ย ประเภทนิทานปริศนาย เช่นเรื่องตากับยายถางไร่ป่าโคก หรือย ย ย สามพี่น้อง

ย ย ย ย ประเภทนิทานภูติผีย เช่นเรื่องผีกะย ย ผีนางนากย ย ผีสัตว์ป่าย ย ย ผีหลังกลวยย ย ย ผีไต่คอกกับผีไต่คางย ย มากับอะไรก็ไปกับสิ่งนั้น หรือเสื่อสาขางโงก เป็นต้นวรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตประเภทลายลักษณ์

ย วรรณกรรมที่เป็นเรื่องหนึ่งตระกูลย ว่ามาลัยย หรือนิทาน มีจำนวนไม่น้อยที่ผู้ประพันธ์นิทานได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรย ย ย ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ที่ผู้ประพันธ์คิดสรรสร้างตามจินตนาการของตนแล้วบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้นำเอาไปใช้เป็นมุขปาฐะสืบต่อกันมา ย ย และจากที่เล่าสืบ ๆ ต่อกันมาอันเป็นมุขปาฐะนั้นย ผู้มีความสามารถในการบันทึกได้บันทึกจากเรื่องราวที่เป็นมุขปาฐะไปเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ ย ย ย ย วรรณกรรมประเภทลายลักษณ์ในจังหวัดภูเก็ต ปรากฏอยู่บนกระดาศในลักษณะที่เรียกชื่อต่างกัน คือย สมุดจีนย สมุดฝรั่งย บุดขาว บุดดำ บุดข่างน้อย หนังสือขอย สมุดขอย เป็นต้น ปรากฏอยู่บนหินตามสุสานต่าง ๆย ย ย ปรากฏบนผิวหนังของคนในลักษณะการสักย ปรากฏบนแผ่นผ้าเชยยันต์ ปรากฏอยู่บนใบไม้เช่นใบลานย ย ย ย ปรากฏอยู่บนโลหะเช่นบนมิดดาบ ปืน เหรียญ เป็นต้น

ย ย ย ย กรรมวิธีในการบันทึกย ก็เป็นไปตามวัตถุที่เป็นที่รองรับลายลักษณ์ เช่น จารบนสมุดข่อยหรือใบลานย แกะสลักบนไม้หรือโลหะ เขียนบนแผ่นผ้า สักบนผิวหนัง พิมพ์บนกระดาศและผ้าจารึกลงบนแผ่นหิน เป็นต้น

ย ย ย ย ความหลากหลายของวรรณกรรมประเภทลายลักษณ์ที่ปรากฏบนวัตถุต่าง ๆย ย ย ย ล้วนเป็นเรื่องที่น่าสนใจควรแก่การศึกษาค้นคว้า ย ย ย ในแต่ละรายการของวัตถุที่รองรับลายลักษณ์ยังสามารถจำแนกเรื่องปลีกย่อยลงได้อีก เช่นการพิมพ์ลงบนกระดาศชนิดที่เป็นแผ่นปลิวย จะเป็นแผ่นโลหะชนิดอื่นค้าย โฆษณาภาพยนตร์ย บัตรการตดิ้งนำชาย แต่งงาน บวชนาค งานศพหรือวันสำคัญ หรือใบเชยมีซีที่อำมและในวัดย ก็มีให้ศึกษา โดยเฉพาะใบเชยมีซีก็มีทั้งภาษาไทยและภาษาจีน ใบเชยมีซีที่เป็นภาษาไทยก็กล่าวถึงวรรณกรรมหลากหลาย

ในใบเชยมีซีภาษาจีนก็กล่าวถึงบุคคลหรือเทพจำนวนมากตามความเชื่อในคตินิยมของชาวจีนก็คงจะต้องใช่ย กำลังสติปัญญาของผู้เฝ้ศึกษาอีกจำนวนมากย ย ย ย แต่ละรายการย่อยก็ต้องใช้เวลาไม่น้อยทีเดียวกว่าจะเสนอผลงานเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

ย ย ย ย วรรณกรรมลายลักษณ์ที่ปรากฏบนกระดาศในกลุ่มที่เรียกว่าสมุดจีนย สมุดฝรั่งย สมุดข่อยอย่างน้อยก็มี ๓ ภาษา คือย ภาษาจีนย

ภาษาไทยและอักษรขอมย เท่าที่หอวัฒนธรรมภูเก็ตได้เก็บรวบรวมรักษาไว้ก็มีจำนวน ๓๒๑ รายการ ส่วนใหญ่จะไม่สมบูรณ์
ย ย ย ย ย วรรณกรรมลายลักษณ์ที่ปรากฏในกลุ่มหนังสือสมุดมีเรื่องดังต่อไปนี้ คือ

ย ย ย ย ย กฎหมายย ย กองบุญในรอยกรรมย ย กายนครย การใช้อักษรไทยย การวิไลยย เกศสุริยง ชันฉวีกังคินย คาถาอาคมย คาวีย คำสอน โคนุตร ชาดก
จันทกนิกร จันทคาค จันทวง จิตทกุมาร ณรินทุมราชย ย ย ตำนานพระธาตุนครศรีธรรมราชย ตำรายาย ตำราทนายลักษณะหญิงย ตำราเขียนย ท้าว จิตราช
ท้าวจิตตรา ท้าวชมพูนรพพา ท้าวปักกาย ธรรมมณีจินดา นกกระจาบนรก นรินทร์ทุม นาง สัปรดณย นางสิบสองย นางอุไทย นิการณโสทร บุญสารอด ประทุมเกษอน
ปรีมัตถ์ ปลาบุทอง โปชนกย พระกายไสยย พระเจ้าพรหมทัตย พระเจ้าห้าองค์ พระธรรม พระนิพพานสูตร พระปฐม พระพิมพ์าย พระพุทธประวัติย พระมาลัยย
พระโมคลาร พระยศวงศ์ย พระยากานาสาด พระ วรวงศ์ พระวิสุทธิมัตตย พระสมุทย พระสมุทโรดม พระสมุทรสุนีย พระสมุทรอุบลย ย ย ย พระสามฤดู
พระสี่วงค์ย พระสี่เสาย พระสุบิณย พระสุวรรณสินย พระสูตรสังคหะ พระอรหรรตาชีนาสพ พลวิชัย ย พิมพ์แจ้งชาติย พุทธทัตย ย ภรมจาหริย ย
ภระพทโกสลาย ย ภระยาจัดทัน ภานอนสอนพยา ภิชัยสงครามยามดินย ย มโนราย ย มหาราชย โมงป่าย รามเกียรติย วงเวียนกรรม วงษ์สวรรค์ วรเนต วรวง
วรสุนทมาลาย ลักษณะวงค์ย ลายแห่งสัจจา คีตชินางวรพิริ สิงห์ไกร สิงห์ไตรภพ ลินประสาดย ย สีนลาเลื่อนหัวสิบสองนักษัตรย สีการเกดย สีทนนไชยย
สีลาพระบรมิษย สีสุวัน สุภาชิตย สุวรรณรัตนย เสือโคย โสภคราด ห่วงฤกษ์ย หาเหตุย โหราศาสตร์ย โหราศาสตร์ย อังคาน พญากรูดย และอินทรีย์ ๕

บรรณานุกรม

สมใจ จิตวารินทร์ ปรีศนาคำทนายจากบ้านดอน ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูภูเก็ต ๒๕๒๘, ๑๐ หน้า ย อัดสำเนา

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ย ศาสตราย วิทยาลัยครูภูเก็ตย ๒๕๒๐, ย ๖๓ หน้า ย อัดสำเนา

สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์ ปวีรรตย โ ปรีศนาคำทนายจากบ้านดอน ใน ภูธรย ย ปีที่ ๑๓ ย ฉบับที่ ๔๕๖ ย เดือน

ย กันยายนย ๒๕๓๐ ย ถึงปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔๕๔ ย วันที่ ๕ - ๙ มีนาคม ๒๕๓๑

_____ ย ย ปวีรรตและวิจารณ์ย โ พระอภัยมณีฉบับตำบลป่าตองโ ในย ย ๒๐๐ ปีรัตนกวีสุนทรภู์

ย ย ย พิมพ์ครั้งที่ ๒ ย ย หนา ๕๖-๘๘ ย องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตย ๒๕๓๐, ย ๑๔๖ หนา

_____ ย ย ปวีรรตและวิจารณ์ย ย พาสีสอนนอชย ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมวิทยาลัยครูภูเก็ต ๒๕๓๐, หน้า ย

อัดสำเนา ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย

_____ ย ย ปวีรรตย ย พิภกสอนบุตรย ย กลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ต ๒๕๒๙, ๘ หน้า

_____ ย ย ร่องเงิงย ย ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ตย ๒๕๒๔, ย ๒ หน้า ย อัดสำเนา

_____ ย ย ร้อยเพลงพื้นบ้านถิ่นภูเก็ตย ย ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูภูเก็ตย ๒๕๒๔, ย ๑๐๓ หน้า อัดสำเนา

_____ ย ย ลักษณะคำประพันธ์ในหนังสือสมุดย ย ย ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมวิทยาลัยครูภูเก็ต ๒๕๒๘, ๒๗ หน้า ย อัดสำเนา

_____ ย ย ปวีรรตและวิจารณ์ย ย ย สวัสดิรักษาฉบับตำบลฉลองย ย ย พิมพ์ครั้งที่ ๒ ย ย องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตย ย

ย ๒๕๓๐, ย ๒๔ หน้า

_____ ย ย อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ภูเก็ตย ย ย กลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ตย ย ย ๒๕๓๒, ๑๐๑ หน้า ย อัดสำเนา

สมหมาย ย ปิ่นพุทธศิลป์ และนาวีย ถิ่นสาอุย ย ปรีศนาคำทนายจากบ้านในทอนย ย วิทยาลัยครูภูเก็ต

ย ย ย ๒๕๒๒, ย ย ๙ หน้า ย อัดสำเนา

สมหมาย ย ปิ่นพุทธศิลป์ และรำพึง จันทรสุขย ปรีศนาคำทนายจากบ้านบางเทา วิทยาลัยครูภูเก็ต

ย ย ย ๒๕๒๑, ย ๘ หน้า ย อัดสำเนา

สมหมาย ย ปิ่นพุทธศิลป์ และสุดาพร หลาวหล้าง ปรีศนาคำทนายจากบ้านบางมาเหลา วิทยาลัยครู

ย ย ย ภูเก็ตย ๒๕๒๑, ๗ หน้า ย อัดสำเนา

สิทธิพรย พิพัฒน์ย ย ปรีศนาคำทนายจากบ้านลิพอนบ่อแร่ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต ๒๕๒๕, ๒๗ หน้า ย อัดสำเนา

อมราย พงษ์บุญญา ย และสมหมาย ย ย ปิ่นพุทธศิลป์ ย ปวีรรตและวิจารณ์ย ย ย ปลาบุทองคำกาพย์

ย ย ย ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูภูเก็ตย ๒๕๒๔, ย ๕๓ หน้า

อัคราย บุญทิพย์ ย ปวีรรตและวิจารณ์ย ย หาเหตุย ย ย ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูภูเก็ตย ย ๒๕๒๔, ๒๔ หน้า ย อัดสำเนา

ย

ผศ.สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์

[sommai@usa.com](mailto:sommaia@usa.com)